

Nr 58.

Af friherre **De Geer** m. fl., om anslag för anläggning af en
nödhamn i Torekow.

År 1900 ingafs till Kungl. Maj:t af innevånare i Torekow en underdånig ansökan, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning och undersökning rörande behöfligheten af en nödhamn i Torekow. På grund af denna ansökan, som understöddes af petitioner från ett stort antal sjöfarande och fiskare vid västkusten, blef en med statsmedel bekostad undersökning verkställd och förslag till nödhamn upprättadt, slutande med ett kostnadsbelopp af 400,800 kronor.

Detta förslag undergick sedan granskning af lotsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, och sedan åtskilliga förändringar i byggnadsplanen vidtagits, hemställde sistnämnda styrelse i underdånigt utlåtande den 29 december 1906, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen dels att för hamnbyggnaden bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 419,000 kronor att under åren 1908—1910 utgå med en tredjedel för hvartera året, dels ock att för vissa arbeten, i hvilka Torekows kommun borde deltaga, bevilja ett belopp 42,600 kronor, motsvarande två tredjedelar af den beräknade kostnaden för dessa arbeten.

Handlingarna i ärendet öfverlämnades sedermera till fiskehamnskommissionen, som däruti afgaf ett särskildt, den 26 och 29 februari 1908 dagtecknadt, utlåtande.

Kommissionen, som betecknar den föreslagna hamnen som en »fiske- och nödhamn», anför beträffande densamma bland annat följande: »Torekows betydelse såsom fiskehamn är visserligen för närvarande mycket liten, men dess utmärkta, långt ut till sjöss, framskjutna läge och dess många naturliga förutsättningar för anläggning af en nödhamn göra, att dess betydelse i sådant hänseende, om en lämplig dylik blir utförd, utan tvifvel skulle blifva mycket stor. Detta gäller icke allenast den fiskareflotta, som vissa årstider brukar uppehålla sig mellan Anhalt och svenska

kusten och hvilken vid en hastigt påkommande västlig eller nordvästlig storm måste länsa undan ända ned till Öresund och därunder riskera att utanför Kullen bli nedbruten af den våldsamma sjö, som där vid dylika tillfällen faller, eller också vid sydgäendet mötes af en svår sydlig eller sydvästlig storm och då nödgas vända och söka nödhamn i Halmstad eller Varberg, utan äfven för kustfartyg och ångbåtar, som passera här på ut- eller ingående från eller till Öresund.»

Med hänsyn därtill att såväl fiskebåtar som kustfartyg under senare år byggts med allt större dimensioner samt att ett solidare byggnads sätt, dessutom ansågs önskligt, fann kommissionen en del ändringar i förslaget af nöden och lät fördenskull utarbета ett nytt kostnadsförslag, uppgående till ett belopp af 570,000 kronor.

Efter redogörelse för detta förslag yttrar kommissionen vidare:

»Genom alla de yttranden, som hittills blifvit afgifna af myndigheter och enskilda personer samt af västkustbefolkningen, framgår det otvetydigt, att intresset för en nödhamn vid Torekow är allmänt, och får fiskehamnskommissionen äfven för sin del vitsorda såväl behovet af en sådan hamn som att Torekow framför andra platser såväl i afseende å läge som naturliga förutsättningar i öfrigt väl lämpar sig för anläggandet af en nödhamn för södra Kattegat, och skulle denna hamn äfven kunna komma att få en stor betydelse för fisket, om och när orten erhåller järnvägsförbindelse med Västkustbanan. Med full öfvertygelse om att en dylik järnvägsförbindelse kan bringas till stånd, får kommissionen — som visserligen till fullo inser, att kostnaden för hamnanläggningen blir mycket stor i förhållande till den rörelse, som åtminstone att börja med där kan påräknas — likväl och med tanke på att anläggningens värde såsom *nödhamn* ej lär kunna eller böra i penningar beräknas, utan tvekan för sin del förorda hamnens byggande på statens bekostnad».

Öfver fiskehamnskommissionens förslag afgaf väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 18 december 1908 infor dradt underdånigt utlåtande, däri styrelsen med förordande af nödhamnens anläggning hemställde, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för anläggning af en nödhamn i Torekow på extra stat bevilja ett anslag af 566,300 kronor, däraf för år 1910 180,000 kronor, och förmälde styrelsen sig vilja därefter i och för anläggning af fiskehamn — som skulle anordnas innanför den egentliga nödhamnen — inkomma med underdånig framställning om anslag utan återbetalningsskyldighet från hamn- och brobyggnadsfonden till belopp af två tredjedelar af för samma anläggning beräknad kostnad.

Förslaget har sedermera varit remitteradt till landstingen i västkust-

länen för att utröna, om bidrag till kostnaden kunde från dessa landsting påräknas. Nekande svar torde emellertid hafva ingått från samtliga dessa landsting, och därmed tyckes hela förslaget hafva blifvit helt och hållet lagdt å sido. Atminstone beröres detsamma icke alls i den del af den kungl. statsverkspropositionen, som behandlar fiskehamnsfrågan, och fiskehamnskommissionens särskilda utlåtande angående hamnen i Torekow har icke ens blifvit tryckt i sammanhang med kommissionens i dagarne till Riksdagens ledamöter utdelade hufvudbetänkande, oaktadt i detta betänkande sid. 178 framhålles, att kommissionen ansåge, att den ifrågasatta anläggningen vid Torekow, därest den skulle komma till utförande, borde utföras snarast möjligt.

Om det nu är meningen, att staten på allvar skall gripa sig an med afhjälpan af det i bristen på lämpliga fiskehamnar eller andra hamnar bestående missförhållande, som för att citera orden i statsverkspropositionen (9:de hufvudtiteln sid. 334) *på ett betänkligt sätt verkat hämmande på utvecklingen af en synnerligen viktig gren af landets fiskerinäring*, så synes det oss, som det af fiskehamnskommissionen så varmt förordade förslaget om fiske- och nödhamnen i Torekow nu borde göras till föremål för Riksdagens pröfning. Är denna hamn af den stora betydelse, kommissionen anser, bör den väl — efter elfva års utredningar — nu med det snaraste byggas. Pröfvar Riksdagen densamma icke vara af sådan betydelse, då bör förslaget definitivt förkastas, så att icke frågan om anläggande af endast en för Torekow och kusten därintill afsedd fiskehamn på obestämd tid undanskjutes.

Huruvida en nödhamn vid Torekow bör byggas, tilltro vi oss icke att afgöra, men efter allt som under den verkställda utredningen härom anförts och då, enligt hvad det uppgifves, fisket mer och mer drager sig till den södra delen af Kattegat, förefaller det, som förslaget icke minst för den så betydande bohusländska fiskeflottans skull vore förtjänt af en sorgfällig pröfning.

Hvad vi däremot med bestämdhet våga påstå det är, att om nödhamnsförslaget ej kommer till utförande, så bör något göras för att skaffa Torekow en tillfredsställande fiskehamn. Den hamn, som nu finnes vid Torekow, är så liten, att den vanligen är öfverfull af fiskebåtar och mindre kustfartyg, och vid hårdt väder mötas nästan alltid de farkoster, som där vilja söka skydd af en öfver hamnen hissad signal, som ger tillkänna att allt utrymme är upptaget.

Att under sådana förhållanden fisket vid Torekow, trots detta fiskeläges för fiske i öppna hafvet synnerligen fördelaktiga belägenhet, icke

kunnat nå den utveckling, det bort få, ligger i öppen dag. Befolkningen i orten begär icke bättre än att skaffa tidsenliga fiskefartyg, men så länge icke tillräckligt hamnutrymme finnes, är risken för stor, och de unga männen utvandra i stället eller gå till sjöss.

Med denna motion ha vi alltså afsett att bringa Torekows hamnfråga under Riksdagens pröfning, men då vi af skäl, som ofvan antydts, och med hänsyn jämväl till den begränsade motionstiden icke se oss i stånd att framlägga ett definitivt förslag till frågans lösning, tillåta vi oss att alternativt föreslå,

att Riksdagen måtte

antingen, i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens den 18 december 1908 afgifna underdåniga förslag, för anläggning af en nödhamn i Torekow bevilja ett anslag af 566,300 kronor och däraf på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp af 180,000 kronor;

eller ock, därest Riksdagen finner förslaget om nödhamnen icke böra komma till utförande, i underdånig skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t till nästa Riksdag afgifva förslag om anläggning af en fiskehamn vid Torekow.

Stockholm den 26 januari 1911.

Louis De Geer.

T. Troedsson.

Joh. Nilsson.

J. Gyllenstierna.

Louis Ljungberg.

Ernst Håkanson.